

THE “VINEYARD” APPELLATION IN THE PRESENT TOPONYMY OF OLTENIA: NAMES FORMED WITH ANTHROPONYMS

Iustina Burci

Scientific Researcher II, PhD., „C.S. Nicolăescu-Plopșor” Research Institute of
the Romanian Academy, Craiova

Abstract: In the present article, there are analysed names of places that have in their componence the appellative vie (vineyard), recorded by the actual toponymy from Oltenia, particularly focusing on the denominations formed with anthroponyms; they are to be analysed from the point of view of their structure and frequency.

Keywords: history, toponymy, anthroponomy, structure, frequency

Informațiile pe care le deținem astăzi despre vița-de-vie ne poartă cu mult timp înapoi în istoria omenirii, coborînd pînă în perioada de după deluviul biblic, dacă avem în vedere această sursă¹, căci, aflăm de aici faptul că primul cultivator al plantei a fost Noe². Rolul ei în viața de zi cu zi atît a popoarelor din vechime – cînd, alături de pîine, miere și ulei, produsul său, vinul, era considerat nu doar un „simbol al bogăției”³, ci și unul dintre „mijloacele esențiale de hrană”⁴, ca să nu mai vorbim despre evoluția lui în cultul religios⁵ –, dar și a celor actuale, i-a asigurat, pe bună dreptate, statutul de element important al patrimoniului nostru universal – istoric, antropologic, religios, sociologic și economic, și, nu în ultimul rînd, artistic. Oriunde ne-am uita, în interiorul acestor domenii, există întotdeauna dovezi ale însemnătății *vitis viniferei* în existența materială și spirituală a colectivităților umane din spații și din epoci diferite. Se pot „țese”, așadar, în jurul viței-de-vie, foarte multe fire, care pot genera, pe oricare l-am alege spre studiu, ample analize sui-generis. Însă, considerînd că numele de locuri în care apare termenul *vie* reprezintă unul dintre modelele extrem de ofertante din punctul de vedere al analizei toponimice, aspectul pe care îl avem în vedere în articolul de față, „firul” cercetat va urma această direcție – a toponimiei, oltenești în speță.

Dată fiind informația foarte bogată înregistrată pentru acest model, vom proceda la încă o selecție: dintre toate cele cinci substructuri ale microsistemului vizat, în care apelativul *vie* poate fi însoțit de determinanți antroponimici, toponimici, substantivali, adjectivali și prepoziționali, ne vom concentra atenția asupra celui dintîi. Se întîmplă acest lucru din două motive. Primul îl reprezintă procentajul foarte ridicat al antroponimelor în economia

¹ Datele arheologice plasează apariția viței-de-vie sălbatice în Cretacicul superior, în regiuni precum Alaska și Siberia [Constantin C. Giurescu, *Istoricul podgoriei Odobeștilor. Din cele mai vechi timpuri pînă la 1918* (cu 124 de documente inedite – 1626-1864 – și 3 reproduceri), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1969, p. 11], iar cercetările începutului de secol XX o atestă mai întîi în India (I. C. Teodorescu, *Viticultura*, în „Enciclopedia României”, vol. III, București, 1939, p. 401).

² Facerea, cap. 9, versetul 20: „Atunci a început Noe să fie lucrător de pămînt și a sădit vie”.

³ <http://opiniabuzau.ro/simbolistica-biblica-a-vitei-de-vie-si-a-vinului/> (site accesat la data de 25.06.2019).

⁴ <https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/evanghelia-zilei/biblia-verset-cu-verset-primul-cultivator-al-vitei-de-vie-48058.html> (site accesat la data de 25.06.2019).

⁵ De la prima minune, a transformării apei în vin la o petrecere de nuntă din Cana Galileii (*Evangelhia după Ioan*, capitolul 2, versetele 1-11), pînă la corespondența cu sângele lui Iisus: „Și luînd paharul și mulțumind, le-a dat, zicînd: Beți dintru acesta toți, Că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor. Și vă spun vouă că nu voi mai bea de acum din acest rod al viței pînă în ziua aceea cînd îl voi bea cu voi, nou, în împărăția Tatălui Meu” (*Evangelhia după Matei*, capitolul 26, versetele 27-29).

modelului, în comparație cu prezența celorlalți calificativi; explicația acestei stări de fapt își găsește justificare în regimul juridic al proprietății asupra viilor: astfel, conform *obiceiului pământului*⁶, viticultura, la fel ca albinăritul și pomicultura, era considerată activitate specializată, vița-de-vie aflându-se în stăpînirea celor care o curățaseră și o plantaseră, spre deosebire „pășunarea stăpînită în devălmășie și chiar de loturile agricole care se mutau în fiecare an pe întinsul moșiei prin tragere la sorți”⁷. Era firesc, așadar, ca identificarea obiectului să se fi făcut, în primul rînd, în funcție de posesorul acestuia, ori în funcție de vecinătatea cu o anumită persoană. Cel de-al doilea constă în faptul că fiecare dintre ramurile acestui model va beneficia, la rîndul său, de studii separate.

Nu vom trece însă abrupt la prezentarea materialului selectat, pentru că ne dorim, pentru început, să facem cunoștință, în cîteva scurte date, cu „biografia” viței-de-vie pe teren românesc. Vom observa, astfel, că începuturile cultivării ei nu ne sunt cunoscute, Antichitatea fiind cea care ne oferă primele mențiuni despre importanța viticulturii în viața tracilor, a geto-dacilor, cu deosebire. În secolul al V-lea î. Hr., Herodot afirma că Tracia era o regiune vinicolă, „considerată ca locul de naștere al zeului vinului Dionysos”⁸, în timp ce Xenofon, referindu-se la geți, relatează faptul că „bărbați și femei beau vinul după moda scitică, neamestecat cu apă, slujindu-se, în loc de pahare, de coarne de cerb și de bou, care se treceau din mână în mână”⁹. Prima mențiune scrisă referitoare la cultivarea viței-de-vie la noi îi aparține geografului Strabon, care arăta că Burebista i-a convins pe daco-geți, prin intermediul preotului Deceneu, să distrugă o parte a suprafețelor cultivate cu vie, măsură impusă „din rațiuni de stat”¹⁰ și/sau pe considerente „etice și medicale”¹¹.

După cucerirea romană, cultivarea viței-de-vie a cunoscut un fenomen de revirement, „s-au preluat ... soiuri noi de viță și au fost asimilate tehnici viticole și unelte de muncă superioare”¹²; există mărturii arheologice în această direcție – printre care și o medalie romană, Dacia fiind reprezentată aici printr-un triptic în care o persoană este așezată pe o stîncă și ține „... în mână un steag militar, avînd deasupra un vultur. În stînga ei, un copil ține spice de grîu și înainte-i alt copil duce o ciorchină de struguri”¹³; s-au descoperit, de

⁶ „Totalitatea regulilor juridice nescrise formate în practica vieții sociale și transmise, din generație în generație, prin tradiție” (<https://e-juridic.manager.ro/dictionar-juridic/drept-cutumiar/1581.html> – site accesat la data de 7.03.2019).

⁷ P. P. Panaitescu, *Introducere la istoria culturii românești*, București, Editura Științifică, 1969, p. 148.

⁸ A.D. Xenopol, *Istoria românilor din Dacia traiană*, ediția a IV-a, vol. I, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1985, p. 85.

⁹ *Ibidem*. Mult mai tîrziu, ce-i drept, și la curțile domnești și boierești, ritualul servirii vinului a devenit tot mai rafinat. De o astfel de prezentare, a unui ospăț domnesc, avem parte în *Descrierea Moldovei* (București, Editura Academiei RSR, 1973, p. 231-233), a lui Dimitrie Cantemir, dar și la mulți alți călători străini care fie au tranzitat țările române, fie au fost oaspeți la curțile celor înstăriți. Un exemplu cunoscut este cel al diaconului Paul de Alep (însoțitorul patriarhului Macarie al III-lea, într-o călătorie în răsăritul Europei, la mijlocul secolului al XVII-lea). Iată cum descria acesta participarea la o masă domnească de la curtea lui Vasile Lupu: „Paharnicul și ajutorul său stăteau... în picioare lângă domn. În fața acestuia (adică a paharnicului) se afla un vas de lemn cu trei picioare, înalt, în care era apă. Acolo se puneau sticlele de cleștar cu diferite feluri de vin, țuică și bere. Lângă el era o masă acoperită cu o față de masă albă, pe care se aflau pahare de cleștar, cești de argint și de porțelan. Se turna de băut domnului într-un pahar, iar domnului nostru patriarh, în altul. De fiecare dată când aceștia beau un pahar, toți cei de față se ridicau. Însă ceilalți beau cu alte pahare și din alt vin. Când paharnicul îi întindea un pahar, îl gusta mai întîi și apoi îl dădea domnului. Ceilalți dregători stăteau în picioare și postelniciei – subordonații marelui postelnic – stăteau lângă domn cu toiegele de argint” (Radu Lungu, *Ospețe domnești și boierești în Moldova și Valahia*, București, Editura Paideia, 2013, pp. 20-21).

¹⁰ Gheorghe Iordache, *Ocupații tradiționale pe teritoriul României*, Studiu Etnologic, vol. I, Craiova, Scrisul Românesc, 1985, p. 245.

¹¹ Horia Vladimir Ursu, *Istoria juridică a viței-de-vie și a vinului la români din Antichitate până la constituirea statului român*, prefată de Valeriu Stoica, București, Baroque Books & Arts, 2018, p. 18.

¹² Gheorghe Iordache, *op. cit.*, p. 245.

¹³ *Ibidem*, p. 246.

asemenea, „altare votive închinat zeităților protectoare ale viticulturii, amfore pentru păstrarea vinului, unele făcute în Dacia, altele importate”¹⁴.

Practicate din dorința de a obține un rod cât mai bogat, au ajuns pînă la noi și o serie de credințe și obiceiuri (unele precreștine), legate de etapele muncii la vie: *Trifonul*, *Christovul viilor*, stropirea cu agheasmă pentru a îmbuna forțele naturii, înfigerea unui cap de cal într-un arac în podgorie, avînd același scop, mersul la vie cu bundăretele, obicei prin care se dorea stimularea creșterii strugurilor etc. (Gheorghe Iordache le descrie amănunțit, în lucrarea pe care am citat-o pe parcursul articolului, la pp. 248-250). Pe aceeași linie, a importanței viței-de-vie în viața particulară și comunitară a oamenilor se înscriu, dar la un alt nivel de această dată – cel juridic – legile care îi pedepseau pe aceia care ar fi deteriorat viile ce nu le aparțineau: în pravila *Îndreptarea legii*¹⁵, apărută în vremea lui Matei Basarab, în Țara Românească, în anul 1652, în glava 305 se prevedea faptul că persoana care va distruge via vecinului putea fi pedepsită prin tăierea mâinilor, pe lîngă plata despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat. Existau, de asemenea, hotărîri prin care se interzicea împiedicarea procesului de culegere a roadelor: „Nimeni de afară, de la țară, să nu fie adus la judecată aici pe vremea arăturilor, adică primăvara în toată luna lui aprilie, nici pe vremea secerișului în toată luna lui iulie, nici pe vremea culesului de vii de la 15 ale lui septembrie pînă la octombrie 15...”¹⁶.

În ceea ce privește întinderea suprafețelor cultivate cu viță-de-vie, putem spune că și acesta reprezintă un indice al importanței ei în viața comunității noastre. Constantin C. Giurescu afirma că „podgoria încinge ca un brîu pămîntul românesc din Banat pînă în nordul Moldovei. Vii întinse întîlnim nu numai în Oltenia, Muntenia, Dobrogea și la nord de Milcov, dar și în Transilvania...”¹⁷. În Țara Românească, unul dintre primele acte interne – hrisovul dat la 20 mai 1388 de către Mircea cel Bătrîn ctitoriei sale de la Cozia – identifica vii numeroase în regiunea dealurilor¹⁸; referitor la aceeași regiune, același Paul de Alep, în secolul al XVII-lea, era impresionat de viile răspîndite pretutindeni¹⁹.

Avînd în vedere importanța viticulturii în istorie, a poporului nostru, în particular, în jurul viței-de-vie s-a creat, de-a lungul timpului, o adevărată „industrie”. Ea pornește chiar de la muncile efectuate în domeniu, însoțite adesea de obiceiuri străvechi menite să sporească fertilitatea rodului, diversitatea soiurilor și tehnologia cultivării lor, păstrarea vinului, „construcții pentru paza viei”²⁰, dificultăți întîmpinate prin apariția unor boli și modul cum au fost surmontate, pe de o parte; pe de altă parte, la nivel juridic, economic și social – viile au constituit obiectul a numeroase tranzacții (moșteniri, vînzări, cumpărări, danii, mai tîrziu exporturi, contrabandă) și litigii, viticultorilor le-au fost impuse diferite dări²¹ și au apărut diverse meserii²² în domeniu.

¹⁴ Valer Buturca, *Etnografia poporului român*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1978, p. 186.

¹⁵ *Îndreptarea legii*, Oradea, Editura Pelerinul român, 2002.

¹⁶ Horia Vladimir Ursu, *op. cit.*, pp. 193-194.

¹⁷ Constantin C. Giurescu, *op. cit.*, p. 11-12.

¹⁸ *Ibidem*, p. 18.

¹⁹ Paul Cernovodeanu, *Societatea feudală românească văzută de călătorii străini (secolele X-XVIII)*, București, Editura Academiei, 1973, p. 22.

²⁰ Gheorghe Iordache, *op. cit.*, p. 291.

²¹ Cea mai cunoscută este *vinăriciul* – dijmă în vin, reprezentând a zecea parte din recoltă, care se plătea în trecut domniei (în Țara Românească, cuvîntul a fost atestat la 1428, vezi *Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române, 1374-1600*, (DERS), red. resp. Gh. Bolocan, București, Editura Academiei RSR, 1981, p. 260).

²² *Marele paharnic* – cel care avea sarcina de a administra viile și pivnițele domnești, iar la ospete îl servea personal pe domn – era unul dintre cei mai importanți dregători, membru al Sfatului Domnesc, aflat în fruntea unei ierarhii de slujbași cu atribuții referitoare la vin: *al doilea și al treilea paharnic, pivnicerul, cuparul, ploscarul* (vezi și Iustina Burci, *Dicționar de meserii și funcții vechi*, Craiova, Editura Universitaria, 2009).

Revenind la aspectul proprietății, trebuie să remarcăm faptul că nu existau restricții în ceea ce îi privește pe posesorii viilor: aceștia puteau fi oricine, din rîndul oricărei clase sociale. Așa cum am menționat deja în debutul articolului nostru, dețineau proprietatea asupra *viei*, în principiu, persoanele care o plantaseră și o lucraseră. Și, ca orice bun imobil, potrivit aceluiași *drept cutumiar românesc*, viile puteau trece de la un proprietar la altul, ca urmare a unor acte de moștenire, înzestrare, vânzare ori cumpărare, întărire domnească, diferite litigii, uneori constituind chiar garanția pentru plata unor sancțiuni ori gaj pentru împrumuturi. Întîlnim în arhive multiple „ipostaze” în care se regăsesc viile. Iată doar cîteva dintre acestea:

Vînzare: „Adică eu, Stan, feciorul Bunei din Tîrcov, scris-am zăpăsiu miu ca să fie de mare credință la mîna lu Dumitru, cum să să știi că i-am vîndut 1 pogon și jumătate de cetvîrte vie părăgenă în dealul Cîrlomănoștilor. Și am vîndut de a mea bunăvoie și cu știrea tuturor fraților...”²³;

Întărire domnească/cumpărare: „Din mila lui Dumnezeu, Io Matei Basarab voievod și domn a toată Țara Ungrovlahiei. Dă domnia mea această poruncă a domniei mele sfintei, dumnezeieștii mănăstiri a domniei mele din Cîmpulung, hramul Adormirii Maicii Domnului, și tuturor fraților cîți viețuiesc acest locaș, ca să fie sfintei mănăstiri o vie în dealul Piteștilor, La Huma, pentru ca a cumpărat-o egumenul Melhie de la fiii popii Șerban din Pitești, pentru 8000 aspri gata, și cu zăpăsi de vînzare de la mîinile lor. Si iar a cumpărat egumenul Melhie un răzor de vie în dealul Izvoranilor, lîngă viile ce le-am cumpărat domnia mea mănăstirii, ...”²⁴;

Litigii între diverse persoane: „Adică noi cei <ce> mai jos ne vom iscăli... Deci noi acești boieri ce sîntem adunați cu porunci domnești ca să căutăm și să judecăm pe acești oameni moșneni, pe anume, Stan saragiaoa i Matei Băzoiu, pentru nește ocină de vie în dealul Bălțaștilor ce o au și ei de la strămoșii și părinții<i> lor din vechitură, ce li s-au zis roșii de țară și saragele, din pricina unii jupînesi Marii ot Călinești, sculîndu-să asupra lor pentru această ocină de moșie”²⁵;

Plata în contul unei datorii: „Adică eu, Neagoe Ghelescul... scris-am și mărturisescu cu acest al meu zăpăsiu... cum să se știe că am căzut la o deșugubină să plă<te>scu că am fost uom de pierzare... Iar cand a fost la zi, am făcut cum am putut, de i-am dat ughi 25, iar alți bani i-am rămas... pentru ce bani i-am rămas... i-am vîndut nește vie în prețul banilor”²⁶;

Gaj pentru un împrumut: „Scris-am noi, megiașii din sat din Groși... cum să să știe că am luat noi, toți acești oameni ce scriem mai sus, dă la cinstit părintele nostru, chir vlădica Ștefan, ughi 60, ca să ne plătim de nevoile noastre. Iar noi, pentru bine ce ne-au făcut sfinția lui, să avem a-i face o vie pînă va fi întemeiată și va face struguri, însă stînjăni 10 <și în lungu stînjăni 100>”²⁷;

Schimb de moșii: „...Și iar să fie jupînului Bunea mare sluger moșie la Mogoșăști, stînjăni 22, partea preotesei Dobra a popei Stanciul, de peste tot hotarul, pentru că această moșie din Mogoșăști a fost de baștină a preotesei Dobra de la părinții ei. Iar cînd a fost acum, a căzut preoteasa Dobra cu multă rugăminte la jupan Bunea slugerul, ca să-i dea via lui

²³ *Documenta Romaniae Historica*, B. Țara Românească, (DRH), vol. XXXVI, 1651, volum întocmit de Oana Rizescu și Marcel-Dumitru Ciucă, București, Editura Academiei Române, 2006, documentul nr. 264, din 5 decembrie 1651.

²⁴ *Ibidem*, documentul nr. 107, din 6 iunie 1651. În multe înscrisuri, viile apar ca proprietate mănăstirească. Interesul acestor așezăminte pentru viticultură are o explicație practică – „nevoia Bisericii de a-și asigura permanent vinul ceremonial, folosit în ritualurile sale religioase, precum și faptul că produsele viticole erau, și pentru aceste lăcașuri de cult, ... una dintre cele mai importante surse de câștig” (Horia Vladimir Ursu, *op. cit.*, p. 260).

²⁵ *Ibidem*, documentul nr. 198, din 5 septembrie 1651.

²⁶ DRH, vol. XXX, 1645, București, Editura Academiei Române, volum întocmit de Violeta Barbu, Marieta Chiper, Gheorghe Lazăr, 1998, documentul nr. 238, 31 septembrie 1647 – 31 august 1648.

²⁷ DRH, vol. XXXVII, 1652, volum întocmit de Violeta Barbu, Constantin Bălan, Florina Manuela Constantin, București, Editura Academiei Române, 2006, documentul nr. 45, din 15 februarie 1652.

Badiul Surdul de la Grădiștea din Coastă și să dea jupanului Bunea slugerul această moșie din Mogoșăști. Întru aceea, jupan Bunea slugerul, pentru rugăminta ei, a făcut schimb și a dat ei acea vie a lui Badiul Surdul de la Grădiștea din Coastă și i-a luat acești mai sus-ziși 22 stînjeni de moșie din Mogoșăști, ca să fie moșie pentru moșie”²⁸.

Fie că îl urmărim în documentele de arhivă, fie că îl analizăm din perspectiva prezenței lui în sistemul toponimiei actuale oltenești²⁹, apelativul *vie* este întâlnit, după cum menționăm în motivare, în special în „compania” numelor personale, acesta fiind mijlocul cu cea mai mare și mai sigură rată de a exprima „filiația” sau localizarea obiectului denotat.

Analiza materialului selectat comportă mai multe planuri de discuție: a) cel al modului de organizare internă a construcțiilor toponimice, b) al originii antroponimelor prezente în aceste construcții și c) al frecvenței apariției lor. Menționăm încă de la început faptul că vom prezenta un număr redus de exemple, pentru a ne conforma spațiului tipografic alocat.

a) *Structura denumirilor*. Au fost înregistrate nume de locuri în care constanta construcției toponimice o reprezintă cuvântul *vie*, iar „variabilele” îmbracă următoarele forme gramaticale:

–*nominativ (singular și plural)*: *Via Ciortescu* [s.c. Bîlteni-GJ], ~ *Deaconiță* [s. Iliești c. Ionești-GJ], ~ *Filigești* [s. Bîltanele c. Greci-MH], ~ *Marinescu* [or. Drăgășani-VL], ~ *Mihalț* [s.c. Văgiulești-GJ], ~ *Milițoiu* [or. Băilești, s.c. Rast-DJ], ~ *Știrbei* [or. Drăgășani-VL], ~ *Tătăărăscu* [s. Cîrbești c. Drăguțești-GJ];

–*genitiv*³⁰: *enclitic – masculin singular*: *Via Boierului* [s. Ghidici c. Piscu Vechi-DJ, m. Tîrgu Jiu-GJ, s. Negoiești or. Baia de Aramă-MH, or. Călimănești, s. Crîngu c. Scundu-VL], ~ *Călugărilor* [s.c. Jupînești-GJ], ~ *Căpitanului* [s.c. Amărăștii de Jos-DJ, s.c. Breznița-Motru-MH], ~ *Ciontului* [s.c. Prigoria-GJ], ~ *Colonelului* [s. Baniu c. Borăscu-GJ, s. Motruleni or. Strehaia-MH], ~ *Conducătorului* [s. Stăncești or. Strehaia-MH], ~ *Diaconului* [s. Moșteni c. Frîncești-VL], ~ *Ducului* [s.c. Baia de Fier-GJ], ~ *Gîrbului* [s. Urechești c. Drăguțești-GJ], ~ *Generalului* [s.c. Jupînești-GJ], ~ *Grecului* [s. Balta Verde c. Gogoșu-MH, s. Dealu Aluniș și Tîrgu Gîngulești c. Berbești-VL], ~ *Guguiului* [s.c. Negomir-GJ], ~ *Fierăscului* [s.c. Tetoiu-VL], ~ *Lungului* [s. Zgubea c. Roșiile-VL], ~ *Mazilului* [or. Țicleni-GJ], ~ *Moșului* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *Munteanului* [s. Baloșani c. Stejari-GJ], ~ *Nebunului* [s. Prodănești c. Ionești-VL, s. Crîngu c. Scundu, s. Ciorăști și Slăvitești c. Șirineasa-VL], ~ *Neamțului* [s.c. Bîlteni, s. Gornăcel c. Schela-GJ, or. Baia de Aramă-MH], ~ *Nițului* [s.c. Cîrlogani-OT], ~ *Notarului* [s. Motruleni or. Strehaia-MH], ~ *Popii* [s. Sterpoaia c. Aninoasa, s. Ciocadia c. Bengești-Ciocadia, s.c. Bîlteni, s. Micloșu c. Bolboși, s. Pojaru c. Bustuchin, s.c. Căpreni, s. Văluța c. Crușeț, s.c. Hurezani, s.c. Stoina, s. Cărbunești-Sat or. Tîrgu Cărbunești, s. Gîrbovu c. Turceni, s. Hotăroasa c. Turceni, s. Valea Motrului c. Văgiulești-GJ, s. Dobra c. Bălăcița, s. Ercea c. Căzănești-MH, s. Pietriș c. Baldovinești-OT, s.c. Cernișoara, s. Fumureni c. Lungești, s. Ursoaia c. Pesceana-VL], ~ *Radului* [s.c. Turburea-GJ], ~ *Sandului* [s. Toiaga c. Stoina-GJ], ~ *Sîrbului* [s.c. Ciuperceni-GJ], ~ *Staicului* [s. Măru c. Logrești-GJ], ~ *Șchiopului* [s. Petrești c. Bărbătești-GJ], ~ *Șelarului* [s.c. Brănești-GJ], ~ *Țiganului* [s. Blejani c. Scundu-VL], ~ *Ungureanului* [s. Poienița c. Bustuchin-GJ, s. Valea cu Apă c. Fărcășești-GJ], ~ *Vameșului* [s. Zgubea c. Roșiile-VL], ~

²⁸ *Ibidem*, documentul nr. 314, din 2 noiembrie 1652.

²⁹ Informația utilizată pe parcursul articolului a fost extrasă din *Dicționarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO), coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan, vol. I (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 și urm.

³⁰ Tot cu genitivul se formează și toponimele – *Capu Viei lui Marin Mitrache Constantin* [s.c. Cujmir-MH], *Capu Viei lui Pătru* [s. Raci c. Negomir-GJ], *Capu Viei Măgurenilor* [s. Măgureni c. Gușoieni-VL], *Capu Viei Radului* [s. Cucești c. Oteșani-VL], *Capu Viei Vîrlanilor* [s. Negoiești or. Baia de Aramă-MH], *Crucea Vii Costii* [s. Brebina or. Baia de Aramă-MH], *Măgura Viii lu Guță* [s.c. Negoii-DJ], numai că, de această dată, determinând un alt entopic (*cap, cruce, măgură*), se află în cazul genitiv atît apelativul *vie*, cît și numele propriu care îl determină pe ultimul.

Vărgatului [s. Ohaba Jiu c. Bolboși-GJ], ~ *Voicului* [s. Genuneni c. Frîncești-VL]; **feminin singular**: ~ *Anișoarii* [s.c. Sinești-VL], ~ *Bălașei* [s. Brădet c. Mătășari, s.c. Vladimir-GJ], ~ *Bălii* [s. Raci c. Negomir, s. Strîmba-Jiu c. Turceni-GJ], ~ *Bicăi* [s.c. Celaru-DJ], ~ *Bobocioaiei* [s. Bîltanele c. Greci-MH], ~ *Bușoaichii* [or. Strehaiia-MH], ~ *Catalinii* [s.c. Almăj-DJ], ~ *Catrinii* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *Ciorii* [s. Moi și Rovinari c. Bîlteni-GJ], ~ *Coanii Marghioalii* [s. Ohaba c. Șovarna-MH], ~ *Cocoanii* [s. Văluța c. Crușeț-GJ, s.c. Fărcășești-GJ, s. Olteni c. Bujoreni-VL], ~ *Diaconiței* [s. Iliești c. Ionești-GJ], ~ *Dinii* [s. Vlăduțeni c. Bîlteni-GJ], ~ *Florii* [s. Bătășani c. Valea Mare-VL], ~ *Gîrbii* [s. Frasin c. Vladimir-GJ], ~ *Grecii* [s. Valea Pojarului c. Bustuchin-GJ, s.c. Sinești-VL], ~ *Lenuții* [s.c. Borăscu-GJ], ~ *Măndichii* [s.c. Bîlteni-GJ], ~ *Măricăii* [s.c. Brănești-GJ], ~ *Măriei lu Păun* [s.c. Văgiulești-GJ], ~ *Mătușii* [s. Spineni c. Melinești-DJ], ~ *Mîndruții* [s.c. Vădastra-OT], ~ *Năsturicăii* [s. Șipotu c. Turburea-GJ], ~ *Păunii* [s. Cervenita c. Prunișor-MH], ~ *Pităresei* [s.c. Bolboși-GJ], ~ *Ruxandei* [s. Ciuperceii de Olteț c. Alimpești-GJ], ~ *Sandii* [s. Căzănești și Știrbești c. Ghioroiu-VL], ~ *Stareții* [s. Cocorăști c. Pleșoiu-OT], ~ *Sultanii* [s. Potmelțu c. Coțofenii din Dos-DJ], ~ *Țigăncii* [s. Arcești c. Pleșoiu-OT], ~ *Udricioaiei* [s. Iliești c. Ionești-GJ]; **masculin plural**: ~ *Brăeștilor* [s. Valea c. Bolboși-GJ], ~ *Chivanilor* [s. Bucura și Nicolae Bălcescu or. Vânju Mare-MH], ~ *Cosăștilor* [s. Fumureni c. Lungești-VL], ~ *Gurăneștilor* [s. Cîrlogani c. Bălcești-VL], ~ *Iepurașilor* [s.c. Bălești-GJ], ~ *Mazîlilor* [s. Seaca c. Logrești-GJ], ~ *Mințăștilor* [s.c. Breznița-Motru-MH], ~ *Murăreștilor* [or. Strehaiia-MH], ~ *Rogojenilor* [s. Boia c. Jupînești-GJ], ~ *Stroieștilor* [s. Gîlcești c. Berlești-GJ], ~ *Sturjilor* [s. Zgubea c. Roșiile-VL], ~ *Ștefăneștilor* [s. Petrești c. Bărbătești-GJ]; **proclitic – masculin și feminin singular**: *Via lu Achimescu* [or. Strehaiia-MH], ~ *lu Albiță* [s. Murgești c. Turceni-GJ], ~ *lu Albulescu* [s.c. Negomir-GJ], ~ *lu Alecu Jianu* [s. Cîrceni c. Grozești-MH], ~ *lu Alexandru* [s.c. Sinești-VL], ~ *lu Ancuța* [s. Boia c. Jupînești-GJ], ~ *lu Anghel* [s. Cerînganu c. Stîngăceaua-MH], ~ *lu Ardeo* [s.c. Pleșoiu-OT], ~ *lu Bărbătescu* [s. Bucura și Nicolae Bălcescu or. Vânju Mare-MH], ~ *lu Bădeanu* [s. Văluța c. Crușeț-GJ], ~ *lu Bădoi* [s. Purcaru c. Săulești-GJ], ~ *lu Băicuș* [s. Alunișu c. Husnicioara-MH], ~ *lu Bălan* [s. Cîrceni c. Grozești-MH], ~ *lu Bebe* [s. Locusteni c. Daneți-DJ, or. Strehaiia-MH], ~ *lu Blă* [s.c. Aninoasa, s. Menții din Dos c. Borăscu, s.c. Turburea-GJ, s.c. Opișor-MH], ~ *lu Bălănoiu* [s. Meriș c. Broșteni-MH], ~ *lu Bărbuceanu* [m. Tîrgu Jiu-GJ], ~ *lu Bărbuț* [s. Contea c. Zătreni-VL], ~ *lu Băzdăcă* [s. Petra c. Băcleș-MH], ~ *lu Beasăoiaie* [s.c. Morunglav-OT], ~ *lu Bercea* [s. Cîrceni c. Grozești-MH], ~ *lu Bibescu* [s. Tălpaș c. Fărcaș-DJ], ~ *lu Bică* [s. Valea Motrului c. Văgiulești-GJ], ~ *lu Blidu* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Boangiu* [s.c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Boier Costea* [s. Măiaș c. Crușeț-GJ], ~ *lu Boierescu* [s.c. Crețeni-VL], ~ *Boieru* [s. Braniște și Locusteni c. Daneți-DJ], ~ *lu Bondoc* [s. Ceplea c. Plopșoru-GJ], ~ *lu Borcan* [s. Văluța c. Crușeț-GJ], ~ *lu Brînzan* [s.c. Unirea-DJ], ~ *lu Breazu* [s. Dobricea c. Grădiștea-VL], ~ *lu Brebu* [or. Strehaiia-MH], ~ *lu Bucă* [s. Prisaca c. Vulpeni-OT], ~ *lu Buleagă* [s. Oltețani c. Laloșu-VL], ~ *lu Buzatu* [s.c. Corlățel-MH], ~ *lu Calistrat* [s. Greci c. Mateiești-VL], ~ *lu Cauc* [s. Gîrbovu c. Turceni-GJ], ~ *lu Cămătaru* [or. Strehaiia-MH], ~ *lu Căprescu* [s. Ciocadia c. Bengești-Ciocadia-GJ], ~ *lu Cîrcă* [s. Ștefănești or. Tîrgu Cărbunești-GJ], ~ *lu Cîrstovu* [s. Bădești c. Brănești-GJ], ~ *lu Cerbulescu* [s. Crîngu c. Scundu-VL], ~ *lu Cercel* [s. Menții din Dos c. Borăscu-GJ], ~ *lu Cercelaru* [s.c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Chelaru* [s. Cursaru c. Plopșoru-GJ], ~ *lu Chipurici* [s.c. Costești-VL], ~ *lu Cilibia* [or. Strehaiia-MH], ~ *lu Cioabă* [s. Ercea c. Căzănești-MH], ~ *lu Cioară* [s. Pîrîu c. Brănești, s.c. Negomir-GJ], ~ *lu Ciobănică* [s. Locusteni c. Daneți-GJ], ~ *lu Ciocoiășu* [s.c. Pîrșcoveni-OT], ~ *lu Ciortan* [s. Bistrețu Nou c. Bistreț-DJ], ~ *lu Ciortescu* [s.c. Bîlteni-GJ], ~ *lu Cismaru* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Coadă* [s. Mirila c. Bobicești-OT], ~ *lu Coandă* [s. Valea Motrului c. Văgiulești-GJ, s. Lac c. Voloiac-MH], ~ *lu Coca* [s.c. Maglavit-DJ], ~ *lu Cocean* [s.c. Castranova-DJ], ~ *lu Codiță* [s. Valea Motrului c. Văgiulești-GJ], ~ *lu Cojocar* [s.c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Constantinescu* [s. Bistrița c. Hinova-MH], ~ *lu Copoi a lu Fleașcă*

[s.c. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Costache* [s. Bulbuceni c. Căpreni-GJ], ~ *lu Costea* [s. Pîrîu-Boia c. Jupînești-GJ], ~ *lu Costică a Popii* [s.c. Turceni-GJ], ~ *lu Costică Ceapă* [s. Vișoara c. Frîncești-VL], ~ *lu Covrig* [s. Vișoara c. Frîncești-VL], ~ *lu Crăciun* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Cremină* [s. Locusteni c. Daneți-DJ], ~ *lu Cucu* [s. Văluța c. Crușeț-GJ], ~ *lu Curcanu* [s. Pîrîu c. Brănești-GJ], ~ *lu Dascălu* [s. Cervenita c. Prunișor-MH], ~ *lu Dăvilică* [s. Voloicel c. Voloiac-MH], ~ *lu Dima* [s. Șura c. Slivilești-GJ], ~ *lu Dimostică Popescu* [s.c. Devesel-MH], ~ *lu Dinel* [s.c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Dinițoiu* [s. Coasta Mare c. Bunești-VL], ~ *lu Dinuț* [s. Locusteni c. Daneți, s. Ciorari și Valea lui Stan c. Stoina-GJ], ~ *lu Dița* [s. Crîngu c. Scundu-VL], ~ *lu Dragomir* [s. Bulbuceni c. Căpreni, s. Poiana c. Turburea-GJ, s. Măru Roșu c. Corcova-MH], ~ *lu Dragotă* [s.c. Negomir-GJ], ~ *lu Dragu* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Dumitru* [s. Leamna de Sus c. Bucovăț-DJ], ~ *lu Dulap* [s. Ștefănești or. Tîrgu Cărbunești-GJ], ~ *lu Duliga* [s. Hurducești or. Strehaia-MH], ~ *lu Dumitru Bîtu* [s. Dealu Pomilor or. Motru-GJ], ~ *lu Dumitru lu Niță* [s. Dimulești c. Mădulari-VL], ~ *lu Fălcan* [s. Bohorel c. Negomir-GJ], ~ *lu Filimon* [s. Stejaru c. Corcova-GJ], ~ *lu Flocaru* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Florian* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Gavrilă* [s. Bucura și Nicolae Bălcescu or. Vânju Mare-MH], ~ *lu Găină* [s.c. Balta-MH], ~ *lu Gîngu* [s. Costești și Groșerea c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Gîrleanu* [s.c. Opișor, s. Satu Nou c. Pungghina-MH], ~ *lu Gîrneață* [s. Golumbelu c. Fărcaș-DJ], ~ *lu Gâță* [s. Ciocadia c. Benghești-Ciocadia-GJ], ~ *lu Gelu* [s. Beculești c. Cîrlogani-OT], ~ *lu Ghenadie* [s.c. Pleșoiu-OT], ~ *lu Gheorghe* [s. Spineni c. Melinești-DJ], ~ *lu Gheorghe Gheorghiușor* [s. Călina c. Prundeni-VL], ~ *lu Gherasie* [s. Vlădășești c. Corcova-MH], ~ *lu Ghiță* [s.c. Văgiulești-GJ], ~ *lu Ghițu* [s.c. Goești-DJ], ~ *lu Glodu* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Goangă* [s. Obîrșia c. Dănciulești-GJ], ~ *lu Gogel* [s. Prisăceaua c. Opișor-MH], ~ *lu Goghiță* [s. Murgilești c. Văgiulești-GJ], ~ *lu Grangure* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Grădișteanu* [s.c. Sinești-MH], ~ *lu Grecu* [s. Locusteni c. Daneți-DJ, s. Carcadiești c. Lungești-VL], ~ *lu Hăhălău* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Hăpănete* [s. Valea Pojarului c. Bustuchin-GJ], ~ *lu Hîrdău* [s. Preotești c. Bălcești-VL], ~ *lu Ianoș* [s. Olteanu c. Glogova-DJ], ~ *lu Iepure* [s. Peri c. Husnicioara-MH], ~ *lu Ilie Agentu* [s. Măiaș c. Crușeț-GJ], ~ *lu Ilie a lu Mitrică al Dinii* [s.c. Valea Stanciului-DJ], ~ *lu Ilie Floreț Ciocca* [s.c. Orlești-VL], ~ *lu Ilie Guțu* [s. Beculești c. Cîrlogani-OT], ~ *lu Ion al Mării* [s. Ercea c. Căzânești-MH], ~ *lu Ion a lu Gheorghiuță* [s.c. Dobrești-DJ], ~ *lu Ion Amărăscu* [s. Plopu-Amărăști c. Fărcaș-DJ], ~ *lu Ioncea* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Ionel* [s. Schintiești c. Izvoru Bîrzii-MH], ~ *lu Ionescu* [s.c. Stoina-GJ, s.c. Devesel-MH], ~ *lu Ioniță* [s. Păișani c. Stoina-GJ], ~ *lu Ioniță Băbeanu* [s. Valea Motrului c. Văgiulești-GJ], ~ *lu Irimia Grujdu* [s. Călina c. Prundeni-VL], ~ *lu Lădaru* [s. Cîrceni c. Grozești-MH], ~ *lu Lăzăroi* [s.c. Baia de Fier-GJ], ~ *lu Licurici* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Liță* [s. Criva de Jos c. Piatra-Olt-OT], ~ *lu Logofătu* [s. Plopi c. Tîmna-MH], ~ *lu Lupiță* [s. Tismana c. Devesel-MH], ~ *lu Magherescu* [s. Maghereștic. Săcelu-GJ], ~ *lu Mandache* [s. Dranovățu c. Găneasa-OT], ~ *lu Manolache* [s. Tismana c. Devesel-MH], ~ *lu Manole* [s.c. Urdari-GJ], ~ *lu Manolescu* [s. Soceni c. Fărcaș-DJ], ~ *lu Marian* [s. Valea Racilor c. Negomir-GJ, s. Leotești c. Bobicești-OT], ~ *lu Marin Ciortescu* [s.c. Bîlteni-GJ], ~ *lu Marinescu* [s. Cîrceni c. Grozești-MH], ~ *lu Matei* [s. Peșteana-Jiu c. Bîlteni, s. Nămete c. Bustuchin-GJ], ~ *lu Mazilu* [s. Rovinari c. Bîlteni-GJ], ~ *lu Măndoiu* [s. Valea Deșului c. Vladimir-GJ], ~ *lu Mărin* [s. Sterpoaia c. Aninoasa, s.c. Bîlteni, s. Sărdănești c. Plopșoru-GJ, s.c. Breznița-Motru-MH], ~ *lu Miai Ciocu* [s.c. Grozești-MH], ~ *lu Micu* [s. Mierea c. Crușeț-GJ, s. Bistrița c. Hinova-MH], ~ *lu Miculescu* [s. Bistrița c. Hinova-MH], ~ *lu Mielaiche* [s. Dealu Aluniș și Tîrgu Gîngulești c. Berbești-VL], ~ *lu Milică Dunărințiu* [s. Balta Verde c. Gogoșu-MH], ~ *lu Militaru* [s. Murgilești c. Văgiulești-GJ, s. Drincea c. Pungghina, s. Bucura, s. Nicolae Bălcescu or. Vânju Mare-MH], ~ *lu Mitrică al Coandii* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Mitroi* [s. Ohaba-Jiu c. Bolboși-GJ, s. Zărneni or. Drăgășani-VL], ~ *lu Mitru lu Cîrciu* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Mitru lu Mandache* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ, s.c. Gostavățu-

OT], ~ *lu Mitruță Stoienescu* [s.c. Corlățel-MH], ~ *lu Mișoaița* [s.c. Moțăței-DJ], ~ *lu Mocirlă* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Moldoveanu* [s. Hăiești c. Săcelu-GJ], ~ *lu Mutu* [s.c. Turburea-GJ], ~ *lu Negrici* [s. Păișani c. Stoina-GJ], ~ *lu Nică* [s.c. Bîlteni-GJ], ~ *lu Nicolăiță* [s. Celnata c. Husnicioara-MH, s. Benești c. Bălcești-VL], ~ *lu Nicolicioiu* [s. Iupca c. Bala-MH], ~ *lu Nină* [s. Scorușu c. Borăscu-GJ], ~ *lu Niță a lu Didă* [s.c. Argetoiaia-DJ], ~ *lu Niu* [s. Cervenita c. Prunișor-MH], ~ *lu Nițuica* [s. Goanța c. Vânători-MH], ~ *lu Nițurache* [s.c. Bistreț-MH], ~ *lu Noroc* [s.c. Plopșoru-GJ], ~ *lu Onică* [s. Viișoara c. Frîncești-VL], ~ *lu Pavel* [s. Cremenea c. Tîmna-MH], ~ *lu Pavel Băbeanu* [s. Valea Motrului c. Văgiulești-GJ], ~ *lu Pădure* [s. Marinești c. Crușeț-GJ], ~ *lu Pătru* [s. Comanda or. Strehaia-MH], ~ *lu Pătru lu Stancu* [s.c. Dobrețu-OT], ~ *lu Pătrulescu* [s. Ocracu c. Alunu-VL], ~ *lu Perde-Vară* [s.c. Corlățel-MH], ~ *lu Pescaru* [s.c. Corlățel-MH], ~ *lu Petre Puicea* [s.c. Corlățel-MH], ~ *lu Petriceanu* [s. Cotoroia c. Voloiac-MH], ~ *lu Petrișor* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Pipi* [s. Menții din Dos c. Borăscu-GJ], ~ *lu Plotoagă* [s.c. Brîncoveni-OT], ~ *lu Popa* [s.c. Ciuperceii Noi-DJ], ~ *lu Popa Danielescu* [s. Spahii c. Turburea-GJ], ~ *lu Popescu* [s. Sterpoaia c. Aninoasa, s. Chilio c. Godinești-GJ], ~ *lu Potînc* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Potîrcă* [s.c. Plenița-DJ], ~ *lu Prințu* [s.c. Cezieni-OT], ~ *lu Prințu Bibescu* [s. Cotoroia c. Voloiac-MH], ~ *lu Pupă-Lapte* [s. Leotești c. Morunglav-OT], ~ *lu Pupăză* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Purcea* [s. Bucura și Nicolae Bălcescu or. Vânju Mare-MH], ~ *lu Pușcatu* [s. Italieni c. Bucovăț-DJ], ~ *lu Radu Gheorghe* [s.c. Orlești-VL], ~ *lu Răcănelu* [s. Menții din Dos c. Borăscu-GJ], ~ *lu Rățoi* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Râpan* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Roșu* [s. Plopi c. Tîmna-MH], ~ *lu Rusu* [s. Șipotu c. Turburea-GJ], ~ *lu Safta* [s.c. Unirea-DJ], ~ *lu Sandu* [s. Vîrvoru c. Vîrvoru de Jos-DJ], ~ *lu Săvuică* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Sîrbu* [s. Călugărei c. Orodol-DJ], ~ *lu Scorțanu* [s.c. Negomir-GJ], ~ *lu Solniță* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Solomon* [s.c. Șimnicu de Sus-DJ], ~ *lu Staicu* [s.c. Licurici-GJ], ~ *lu Stan* [s. Adîncata c. Goiești-DJ, s. Văluța c. Crușeț, s. Fîntînele c. Urdari-GJ], ~ *lu Stan Fîru* [s.c. Unirea-DJ], ~ *lu Șoarecu* [s. Stejerei c. Cîlnic-GJ], ~ *lu Șendrulete* [s. Petrești c. Bărbătești-GJ], ~ *lu Ștefan* [s. Ercea c. Căzănești-GJ], ~ *lu Ștefăneanu* [s. Bistrița c. Hinova-MH], ~ *lu Știr* [s. Sfircea c. Braloștița-DJ], ~ *lu Șuțu* [s.c. Dobrun-OT], ~ *lu Tavan* [s. Dumbrăvița și Oprănești c. Husnicioara-MH], ~ *lu Tătărăscu* [s. Văleni c. Plopșoru-GJ], ~ *lu Ticu* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Ticoiu* [s. Cursaru c. Plopșoru-GJ], ~ *lu Titică Cizmaru* [s. Schitu din Deal c. Pleșoiu-OT], ~ *lu Titu* [s.c. Punghina-MH], ~ *lu Toader* [s. Viișoara c. Frîncești-VL], ~ *lu Toboșilă* [s. Soceni c. Fărcaș-DJ], ~ *lu Traistă* [s. Drincea c. Punghina-MH], ~ *lu Trică Bejică* [s. Breța c. Corcova-MH], ~ *lu Tudor Cîrciumaru* [s. Bibești c. Săulești-GJ], ~ *lu Tudorică* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Turturea* [s.c. Pietrari-VL], ~ *lu Turturel* [s. Valea Pojarului c. Bustuchin-GJ], ~ *lu Țandără* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Ungureanu* [s.c. Fărcășești-GJ], ~ *lu Usturoi* [s.c. Roșiile-VL], ~ *lu Vacă* [s.c. Unirea-DJ], ~ *lu Valerică* [s. Delureni c. Valea Mare-MH], ~ *lu Văcaru* [s. Menții din Dos c. Borăscu-GJ], ~ *lu Văcăreanu* [s. Cîrbești c. Drăguțești-GJ], ~ *lu Vătafu* [s. Tîrgu Logrești c. Logrești-GJ], ~ *lu Vidroiu* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Vișan* [s.c. Samarinești-GJ], ~ *lu Vladu* [s. Sterpoaia c. Aninoasa-GJ], ~ *lu Vlăduțu* [or. Strehaia-MH], ~ *lu Vlășceanu* [s. Toiaga c. Stoina-GJ], ~ *lu Vulpe* [s. Viișoara c. Frîncești-VL], ~ *lu Zdropanu* [s. Delureni c. Valea Mare-VL], ~ *lu Zidaru* [s. Văluța c. Crușeț-GJ];

– **acuzativ (singular și plural, masculin și feminin) cu prepoziții**³¹: *în* - *În Via Mișoaică* [s. Muiereni c. Goiești-GJ]; *la* - *La Via Albului* [s. Irimești c. Bălcești-VL], *La Via Antoneștilor*

³¹ Prepozițiile (simple și compuse) ocupă prima poziție în cadrul acestor toponime – fapt care le accentuează funcția de localizare; există însă și câteva cazuri în care prepozițiile sunt situate în interiorul construcției. Înregistrăm aici următoarele situații: prima, în care apelativul *vie* rămâne „lider” în ceea ce privește alcătuirea structurii – *Via de la Fane Cargol* [or. Calafat-DJ], *Viade la Gheorghe Badea* [or. Calafat-DJ] – sau cea de-a doua, în care pierde această calitate, caracterizînd acum un alt obiect geografic, din postura de element component al unei structuri analitice. Rolul prepozițiilor este de a stabili tipul relației (asociere, localizare) între

[s. Căzănești c. Ghioroiu-VL], *La Via Boboanii* [s. Bratilor or. Baia de Aramă-MH], *La Via Badii* [s. Căzănești c. Ghioroiu-VL], *La Via Colonelului* [s.c. Roșiile-VL], *La Via Daii* [s. Țițirigi c. Voloiac-MH], *La Via Dinii Badii* [s. Bechet c. Bobicești-OT], *La Via Enășeștilor* [s. Cîrceni c. Grozești-MH], *La Via Florii* [s. Măru c. Logrești-GJ], *La Via Leancăi* [s. Vîrvoru de Sus c. Vîrvor-DJ], *La Via lu Amzuică* [s. Lupoia c. Pesceana-VL], *La Via lu Avram* [s. Brebina or. Baia de Aramă-MH], *La Via lu Barbu* [s. Bechet c. Bobicești-OT], *La Via lu Bărbăitaru* [s.c. Padeș-GJ], *La Via lu Bărbucică* [s. Pluta c. Butoiești-MH], *La Via lu Bărbuțu* [s.c. Căpreni-GJ], *La Via lu Bibescu* [s.c. Fărcaș-DJ], *La Via lu Biță* [s. Voloicel c. Voloiac-MH], *La Via lu Băzoi* [s. Jidoștița c. Breznița-Ocol-MH], *La Via lu Boboc* [s. Căzănești c. Ghioroiu-VL], *La Via lu Broșteanu* [s. Hotăroasa c. Urdari-GJ], *La Via lu Chelaru* [s. Urși c. Popești-VL], *La Via lu Chițan* [s. Zărnești c. Lăpușata-VL], *La Via lu Cismaru* [s.c. Argetoaia-DJ], *La Via lu Ciucă* [s. Săscioara c. Zătrene-VL], *La Via lu Cîrjoi* [s.c. Devesel-MH], *La Via lu Cocoșatu* [s. Miculești c. Slivilești-GJ], *La Via lu Coțofanu* [s.c. Văgiulești-GJ], *La Via lu Dăncău* [s. Cremenea de Sus c. Tîmna-MH], *La Via lu Dinuț* [s.c. Grecești-DJ], *La Via lu Dorobanțu* [s.c. Sinești-VL], *La Via lu Filimon* [s. Stejaru c. Corcova-MH], *La Via lu Filipoiu* [s. Ciutura c. Vîrvoru de Jos-DJ], *La Via lu Ghiță Potor* [s. Firijba c. Popești-VL], *La Via lu Gușatu* [s. Cornetu c. Căpreni-GJ], *La Via lu Matei al lu Micu* [s. Urieni c. Teslui-DJ], *La Via lu Matei Călugăru* [s. Cîrceni c. Grozești-MH], *La Via lu Mazilu* [s. Nenciulești c. Tetoiu-VL], *La Via lu Micu* [s. Moflești c. Fărcaș-DJ], *La Via lu Niță* [s. Frumușei c. Licurici-GJ], *La Via lu Pavel Moțatu* [s. Pluta c. Butoiești-MH], *La Via lu Postelnicu* [s.c. Corlățel-MH], *La Via lu Presură* [s. Colareț c. Tîmna-MH] etc.

Se poate observa cu ușurință, urmărind din punct de vedere cantitativ toponimele din clasificarea anterioară, că genitivul este cazul prin intermediul căruia se exprimă cel mai des relația dintre entopicul *vie* și determinanții săi antroponimici, fiind prezent inclusiv în exemplele aflate sub cupola acuzativului. Acestea două, genitivul și acuzativul, sunt și cele mai expresive, spre deosebire de nominativ, care își pierde transparența, motivația apariției numelor opacizându-se treptat³².

În ceea ce privește structura toponimelor prezentate, aceasta variază în funcție de modul în care este numit posesorul viei. Ea poate cuprinde un singur antroponim³³ (*Via Boierului*, *Via Lungului*, *Via Sandului*, *Via Catalinii*, *Via Florii*, *Via Murăreștilor*, *Via lu Achimescu*, *Via lu Alexandru*, *Via lu Ancuța*, *Via lu Costache* etc.) sau mai multe (*Via Măriei lu Păun*, *Via lu Costică a Popii*, *Via lu Dumitru lu Niță*, *Via lu Ion al Mării*, *Via lu Mitru lu Cîrciu*, *Via lu Mitru lu Mandache*, *Via lu Niță a lu Didă*; *Via lu Ilie a lu Mitrică al Dinii*; *Via lu Ilie Floreț Ciocea*, *Fîntîna de sub Via lu Tache Gheorghe Băzavan*; *Via Dinii Badii*; *Via lu Alecu Jianu*, *Via lu Costică Ceapă*, *Via lu Dimostică Popescu*, *Via lu Gheorghe Gheorghisor*, *Via lu Mitruță Stoienu*, *Via lu Pavel Băbeanu*, *Via lu Radu Gheorghe*, *Via lu Tudor Cîrciumaru* etc.), reflectînd modul în care generațiile se raportează unele la altele și, în același timp, felul în care a evoluat formula populară de denotație pînă la momentul în care s-a oficializat și s-a stabilizat la două elemente.

cele două părți ale compusului toponimic: *Dealul cu Via Staicului* [s. Piscoiu c. Stejari-GJ, s. Șipotu c. Poroina-MH, s. Gura Văii, c. Bujoreni, s. Obislavu c. Grădiște, s. Pleșești c. Roșiile-VL], *Dealul di la Via lu Butoi* [s. Răduțești c. Butoiești-MH], *Dealul de la Via lu Cotorcea* [s. Scăpău c. Devesel-MH], *Dealul de la Via lu Filimon* [s. Stejar c. Corcova-MH], *Dealul de la Via lu Timu Iorga* [s. Scăpău c. Devesel-MH], *Fântâna de sub Via lui Tache Gheorghe Băzavan* [s.c. Orlești-VL], *Fântâna la Via lu Constandin al Badii* [s.c. Lădești-VL], *Moșia cu Vie a lui Iancu Mateiescu* [s. Mamu c. Mădulari-VL], *Nucu de la Via lu Gîrleanu* [s. Satu Nou c. Punghina-MH], *Nucu de la Via lu Pop* [s.c. Sălcuța-DJ].

³² Vezi și *Introducerea la Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II. *Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, Partea I, *Toponime personale* (sub redacția prof. univ. dr. Dragoș Moldovanu), Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2014, p. XIV.

³³ În toponimele *Via Coanii Marghioalii* și *Via lu Boier Costea* apare, alături de numele posesorului, și poziția socială.

Restrângînd mai mult cercul analizei, și anume asupra structurii antroponimelor, constatăm că inventarul cuprinde atît nume personale nederivate (*Blidu, Boieru, Bondoc, Brebu, Cauc, Călugăru, Cămătaru, Căpitanu, Colonelu, Covrig, Curcanu, Diaconu, Grecu, Lungu, Munteanu, Nebunu, Șchiopu, Țiganu* etc.), cît și derivate; varietatea lexicală a sufixelor „accesate” ne este oferită de următoarele exemple: *-ache (Costache, Mandache, Manolache, Nișurache), -an (Brînzan, Ciortan, Florian), -aru (Flocaru, Lădaru), -aș(u) (Ciocoiășu), -atu (Buzatu), -ăscu (Amărăscu, Tătărăscu), -ău (Hălălău), -ea (Ioncea, Puicea), -eanu (Bădeanu, Bărbuceanu, Grădișteanu, Moldoveanu), -easa (Pităreasa), -el (Dinel, Ionel, Turturel), -escu (Achimescu, Bărbătescu, Boierescu, Căprescu, Ciortescu, Marinescu, Miculescu), -ete (Hăpănete, Șendrulete), -eș (Floreș), -ica (Mărica, Năsturica), -ică (Bărbucică, Ciobănică, Dăvilică, Tudorică, Valerică), -ici (Chipurici, Negrici), -ilă (Gavrilă), -ințiu (Dunărințiu), -ișor (Gheorghisor, Petrișor), -ița (Diaconița), -iță (Albiță, Codiță, Gheorghită, Ioniță), -oaia (Bobocioaia, Udricioaia), -oaica (Mișoaica), -oi(u) (Bădoi, Bălănoiu, Dinițoiu, Lăzăroiu, Măndoiu, Milițoiu, Mitroi, Vidroiu), -uș (Băicuș), -uș(u) (Bărbuș, Bărbușu, Dinuș, Vlădușu), -uța (Ancuța, Lenuța).* Alte cîteva dintre denumirile prezentate sunt hipocoristice: *Bica, Bică, Dima, Dina, Ghiță, Liță, Nică, Nițu, Sandu, Ticu* etc.

b) Originea lexicală a antroponimelor care apar în toponimele citate pe parcursul lucrării este, de asemenea, una foarte variată. Regăsim aici (vechi) **nume de meserii și funcții**: *Boangiu, Călugăru, Cămătaru, Căpitanu, Cîrciumaru, Chelaru, Cismaru, Cojocar, Colonelu, Conductoru, Deaconiță, Diaconița, Diaconu, Dorobanțu, Generalu, Mazilu, Militaru, Notaru, Pităreasa, Popa, Șelaru, Tobașilă, Vameșu, Vătafu, Zidaru, etnia sau locul de proveniență* al purtătorului: *Grecu, Munteanu, Moldoveanu, Neamțu, Rusu, Sîrbu, Tătărăscu, Țiganu, Țiganca, Ungureanu, condițiasocială* a persoanei: *Boieru, Boierescu, Boier Costea, Ciocoiășu, Cocoana, Prințu, Prințu Bibescu, relații familiale*: *Mătușa, Mîndruța, Moșu, porecle* reprezentînd trăsături fizice și psihice particulare, precum și obiecte, păsări, animale, unelte etc. întîlnite în arealul în care se derulează existența individului aflat sub lupa comunității: *Ardeo, Băzdăcă, Beasăoaie, Blidu, Borcan, Bucă, Cercel, Cilibia, Cioara, Ciontu, Ciortescu, Cocean, Covrig, Cucu, Curcanu, Găină, Gîngu, Gîrbu, Gușatu, Hălălău, Hăpănete, Licurici, Lungu, Mocirlă, Moțatu, Nebunu, Pădure, Plotoagă, Potînc, Pușcatu, Rățoi, Solniță, Șchiopu, Știr, Vacă, Vărgatu, Vulpe* etc.. Inclusiv unele denumiri de sărbători religioase și obiceiuri populare (*Cîrstovu, Crăciun*) se regăsesc în corpusul nostru antroponimic.

Din multitudinea numelor înregistrate, fiecare dintre ele unic prin împrejurările în care a apărut și persoana care îl poartă, cîteva păstrează amintirea unor personalități locale sau naționale, care au deținut vie în localitatea respectivă. Acestea pot apărea fie nominal – *Via Tătărăscu*³⁴, *Via Știrbei, Via Coanii Marghioala, Via lu Bibescu, Via lu Boier Costea, Via lu Prințu Bibescu, Via lu Tătărăscu*³⁵, *La Via lu Bibescu*, fie cu menționarea funcției îndeplinite: *Via Boierului, Via Colonelului, Via Generalului, Via Notarului, Via lu Prințu, La Via Colonelului*.

c) Marea majoritate a numelor de locuri „funcționează” în spațiu restrîns, limitat, de regulă, la granițele unui sat. Există însă și excepții. Astfel, denumirea *Via Popii* este întîlnită

³⁴ Gheorghe Tătărăscu (născut la 21 decembrie 1886, în satul Poiana comuna Turburea, Gorj) – decedat la 28 martie 1957, în București) a fost prim-ministru al României în perioada 1934-1937 și în perioada 1939-1940. Gheorghe Tătărăscu a deținut și alte portofolii ministeriale (https://ro.wikipedia.org/wiki/Gheorghe_T%C4%83t%C4%83rescu – site accesat la data de 17.07.2019).

³⁵ Generalul Alexandru Tătărăscu (născut în anul 1888, deținut politic decedat în penitenciarul de la Sighetul Marmației, în 1957), proprietarul unor mari suprafețe de teren în satul Văleni unde își avea conacul, clădire în care azi funcționează sediul administrativ al comunei Plopșoru (<https://www.google.com/search?q=comuna+Plop%C8%99oru&oq=comuna+Plop%C8%99oru&aqs=chrome..69i57j0l3.6321j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8>) – site accesat la data de 17.07.2019.

în 19 sate din toate județele Olteniei. Contribuie la frecvența crescută a toponimului antroponimul aflat în poziție secundă – *Popa*, provenit de la numele meseriei omonime, cu impact major în viața colectivităților sătești, cu deosebire în trecut. *Dealul cu Via Staicului* (5), *Via Bălașei* (2), *Via Bălii* (2), *Via Boierului* (5), *Via Căpitanului* (2), *Via Cocioanii* (3), *Via Colonelului* (2), *Via Grecii* (2), *Via Grecului* (2), *Via lu Avram* (2), *Via lu Bebe* (2), *Via lu Blă* (4), *Via lu Dinuț* (2), *Via lu Dragomir* (3), *Via lu Grecu* (2), *Via lu Ionescu* (2), *Via lu Marian* (2), *Via lu Mărin* (4), *Via lu Matei* (2), *Via lu Micu* (2), *Via lu Militaru* (4), *Via lu Mitroi* (2), *Via lu Mitru lu Mandache* (2), *Via lu Nicolăiță* (2), *Via lu Popescu* (2), *Via lu Stan* (3), *Via Milițoiu* (2), *Via Neamțului* (3), *Via Nebunului* (3), *Via Ungureanului* (2), sunt denumirile care depășesc, de asemenea, localizarea la nivelul unei singure așezări. Cele mai multe dintre acestea au o structură simplă, alcătuită din entopicul *vie* și un antroponim (în cazul genitiv), de regulă unul de largă circulație. Excepție fac toponimele *Dealul cu Via Staicului* și *Via lu Mitru lu Mandache*; cu cât sunt mai complexe, denumirile au – cel puțin teoretic – mai puține șanse să se repete³⁶. Cele anterioare sunt „ajutate”, de asemenea, de antroponimele *Staicu*, *Mitru*, *Mandache*, care au circulat frecvent în trecut, dar și de factorul coincidență care a făcut ca cinci dealuri și două vie din sate diferite să poarte nume omonime.

Materialul prezentat în articolul de față este încă o dovadă a legăturii strânse dintre toponimie și antroponimie, a modului în care cele două „conlucrează” și se susțin, furnizându-și material una alteia. Denominația populară este perfect surprinsă în numele de locuri, unul dintre mijloacele cele mai vechi și comode de a numi un obiect geografic fiind acela de a-i menționa posesorul. Exemplele pe care le-am prezentat în articolul de față indică, de asemenea, în marea lor majoritate, deținătorul proprietății, iar câteva dintre ele au trecut și proba timpului, fiind atestate documentar³⁷ încă din secolele al XVI-lea și al XVII-lea – **1502**: *Via Stepan* [m. Rîmnicu Vîlcea-VL], **1562**: *Via lui Ivan* [s.c. Turcinești-GJ], **1586**: *Via lui Mîsea* [s. Olteni c. Bujoreni-VL], **1610**: *Via lui Avram* [s.c. Bunești-VL], *Via lui Lazăr* [s. Foleștii de Jos c. Tomșani-VL], **1618**: *Via lui Rustea* [s. Tămășești c. Bălești-GJ], **1639**: *Via lui Stanislav Croitorului* [s.c. Bunești-VL], **1642**: *Via lui Moșcu* [s. Buzăești c. Crasna-GJ], **1648**: *Via Chircăi* [or. Ocnele Mari-VL], *Via lui Chisar* [or. Ocnele Mari-VL], *Via lui Gherghie* [or. Ocnele Mari-VL], **1665**: *Via Chirsarului* [m. Rîmnicu Vîlcea-VL], **1666**: *Via Voiciului* [s. Celei și Isvarna c. Tismana-GJ], **1668**: *Via Nanului* [s. Isvarna c. Tismana-GJ], **1675**: *Via Dochiei* [s. Căzănești m. Rîmnicu Vîlcea-VL], **1676**: *Via Cîrstei* [s. Piscu Mare c. Stoieniști-VL], *Via Tomei* [s. Piscu Mare c. Stoieniști-VL], *Via lui Vîrlan* [s. Piscu Mare c. Stoieniști-VL], **1680**: *Via lui Alexandru* [s. Rîmești or. Horezu-VL], **1688**: *Via lui Troițe* [s. Dobriceni c. Stoieniști-VL], **1691**: *Via Sîrbului* [s. Dobriceni c. Stoieniști-VL], **1695**: *Via Păni* [s. Dobriceni c. Stoieniști-VL], **1699**: *Via Bălănilor* [s.c. Bălănești-GJ], *Via Niciurilor* [s.c. Bălănești-GJ], *Via Vladului* [s.c. Bălănești-GJ].

Chiar dacă în decursul timpului unele dintre vie au dispărut³⁸, iar destinația terenurilor s-a schimbat, aceste denumiri continuă să existe; rolul lor este de a atesta existența unor realități din trecut, a unor fapte și evenimente întâmplate, a unor persoane³⁹ care au deținut odinioară vie în sate sau în împrejurările acestora.

BIBLIOGRAPHY

1. Burci, Iustina, *Dicționar de meserii și funcții vechi*, Craiova, Editura Universitaria, 2009.

³⁶Un exemplu vine chiar din rândurile materialului nostru: astfel, *Vialu Stan* apare în trei sate din județele Dolj și Gorj. Apariția unui element nou alături de antroponimul *Stan*, patronimul *Firu*, în toponimul *Vialu Stan Firu*, restrânge prezența numelui de loc la nivelul unei singure localități: satul Unirea din comuna cu același nume (județul Dolj).

³⁷Atestările au fost extrase din DTRO (vezi nota 29).

³⁸Cele mai multe toponime formate cu entopicul *vie* denumesc locuri cultivate cu viță-de-vie. Altele sunt, în prezent, poieni, locuri arabile, pășuni, păduri, izlazuri, fânețe, drumuri, livezi, siliști.

³⁹Și, implicit, a unor nume.

2. Buturca, Valer, *Etnografia poporului român*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1978.
3. Cantemir, Dimitrie, *Descrierea Moldovei*, București, Editura Academiei RSR, 1973.
4. Cernovodeanu, Paul, *Societatea feudală românească văzută de călătorii străini (secolele X–XVIII)*, București, Editura Academiei, 1973.
5. *Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române, 1374-1600*, (DERS), red. resp. Gh. Bolocan, București, Editura Academiei RSR, 1981.
6. *Dicționarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO), coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan, vol. I (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 și urm.
7. *Documenta Romaniae Historica B. Țara Românească*, (DRH), vol. XXX, 1645, București, Editura Academiei Române, volum întocmit de Violeta Barbu, Marieta Chiper, Gheorghe Lazăr, 1998.
8. *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, (DRH), vol. XXXVI, 1651, volum întocmit de Oana Rizescu și Marcel-Dumitru Ciucă, București, Editura Academiei Române, 2006.
9. *Documenta Romaniae Historica, B. Țara Românească*, (DRH), vol. XXXVII, 1652, volum întocmit de Violeta Barbu, Constantin Bălan, Florina Manuela Constantin, București, Editura Academiei Române, 2006.
10. Giurescu, Constantin C., *Istoricul podgoriei Odobeștilor. Din cele mai vechi timpuri pînă la 1918* (cu 124 de documente inedite – 1626-1864 – și 3 reproduceri), București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1969.
11. Iordache, Gheorghe, *Ocupații tradiționale pe teritoriul României*, Studiu Etnologic, vol. I, Craiova, Scrisul Românesc, 1985.
12. *Îndreptarea legii*, Oradea, Editura Pelerinul român, 2002.
13. Lungu, Radu, *Ospețe domnești și boierești în Moldova și Valahia*, București, Editura Paideia, 2013.
14. Panaitescu, P. P., *Introducere la istoria culturii românești*, București, Editura Științifică, 1969.
15. Teodorescu, I. C., *Viticultura*, în „Enciclopedia României”, vol. III, București, 1939.
16. *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II. *Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, Partea I, *Toponime personale* (sub redacția prof. univ. dr. Dragoș Moldovanu), Iași, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza, 2014.
17. Ursu, Horia Vladimir, *Istoria juridică a viței-de-vie și a vinului la români din Antichitate pînă la constituirea statului român*, prefață de Valeriu Stoica, București, Baroque Books & Arts, 2018.
18. Xenopol, A.D., *Istoria românilor din Dacia traiană*, ediția a IV-a, vol. I, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1985.

SURSE ON-LINE

- <http://opiniabuzau.ro/simbolistica-biblica-a-vitei-de-vie-si-a-vinului/>– site accesat la data de 25.06.2019.
- <https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/evanghelia-zilei/biblia-verset-cu-verset-primul-cultivator-al-vitei-de-vie-48058.html>– site accesat la data de 25.06.2019.
- <https://e-juridic.manager.ro/dictionar-juridic/drept-cutumiar/1581.html> – site accesat la data de 7.03.2019.
- <https://www.google.com/search?q=comuna+Plop%C8%99oru&oq=comuna+Plop%C8%99oru&aqs=chrome..69i57j0l3.6321j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8> – site accesat la data de 17.07.2019.
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Gheorghe_T%C4%83t%C4%83rescu– site accesat la data de 17.07.2019.